

Kategoria: Aktualności

Opublikowano: piątek, 11, marzec 2016 19:06

Sylwia Cyrankiewicz-Gortyńska

Odłony: 7955

Graniczy z opisywaną już Austrią i Niemcami i jest federalnym państwem, w którym występują kantony i gminy oraz państwo centralne – federacja.

Szczeblem centralnym Szwajcarii jest federacja. Po nim występują kantony. Trzecią płaszczyzną kraju są zaś gminy. W sumie w Szwajcarii jest 26 kantonów i 2890 gmin, które posiadają bardzo szeroką autonomię.

Zacznijmy od kantonów. Aż do połowy XIX wieku były one samodzielnymi minipaństwami, które posiadały własne armie, same strzegły granic i biły własną monetę. Dziś każdy z nich ma własną konstytucję, parlament i rząd. Kantony stanowią własne prawa odnośnie wszystkich spraw, które nie są uregulowane na szczeblu federalnym. Z ustawodawstwa kantonowego wyłączone są sprawy zagraniczne, obrony, koordynacji gospodarczej, waluty, legislacji cywilnej i karnej, kolei, poczty. W przypadku, gdy prawo kantonowe stoi w sprzeczności z federalnym, to moc prawną ma to ostatnie.

Władze kantonowe samodzielnie określają stopień autonomii gmin. W niektórych kantonach gminy posiadają niemal całą władzę, podczas gdy inne są bardziej scentralizowane. Wynika to m.in. ze znacznych różnic w wielkości kantonów. Najmniejszy kanton ma 37 km² (Bazylea-Miasto) i 14 900 obywateli, a największy liczy 1 244 400 obywateli (Zurych) i 7105 km² (Gryzonia).

Historycznie gminy w Szwajcarii są o wiele starsze niż kantony, choć prawnie zostały one przez nie utworzone. Gmina szwajcarska określana jest jako związek prawa publicznego, wyposażony w osobowość prawną, ludność, terytorium i dysponujący określonym zakresem uprawnień. Istnieją różne typy gmin. Kryterium ich rozróżnienia stanowi zazwyczaj rodzaj wykonywanych zadań. Tym sposobem są to gminy polityczne (określane także gminami mieszkańców) jako jednostki podziału terytorialnego, które tworzą wszystkie mieszkańcy gminy.

Są też gminy specjalne występujące w niektórych kantonach. Do takich należą np. gminy szkolne. Niegdyś tworzone były w niektórych kantonach i zajmowały się szkolnictwem podstawowym i ponadpodstawowym a w pozostałych kantonach regułą było zaliczanie szkolnictwa do zakresu zadań gmin politycznych. Istnieją nadal w kantonie St.Gallen. Specjalnymi gminami są też te zajmujące się opieką społeczną nad ubogimi. Występują w kantonach Glarus i Nidwalden a rozwinęły się tam gdzie gminy mieszkańców miały problemy z zapewnieniem osobom ubogim należytej opieki. W licznych kantonach jako terytorialne związki osób danego wyznania występują gminy kościelne. Jednak nie są to gminy w sensie samorządowo-prawnym, zakres ich działalności ogranicza się do spraw czysto kościelnych. Ustawodawstwo państwowe przyznaje gminom katolickim osobowość publicznoprawną, która służy wyłącznie do występowania w stosunkach pomiędzy kościołem a państwem.

We wszystkich 26 kantonalnych porządkach prawnych można odnaleźć zróżnicowane regulacje dotyczące najważniejszych organów gmin. Strukturę gmin tworzą organy uchwałodawcze i wykonawcze. Z reguły są to zgromadzenie gminy i rada gminy.

W skład zgromadzenia gminy wchodzi wszyscy uprawnieni do głosowania obywatele gminy. Do kompetencji tego organu należą: uchwalenie budżetu i zatwierdzanie jego wykonania, uchwalanie podatków, uchwalanie projektów zarządzeń o charakterze ogólnym, przyjmowanie sprawozdań z działalności organów gminy, wybieranie władz gminy, udzielanie zezwoleń na zaciąganie pożyczek, prowadzenie procesu, decydowanie o przyznawaniu obywatelstwa cudzoziemcom. Zgromadzenie gmin działa sesyjnie. Obradom prowadzi przewodniczący (mer, syndyk), który dba o prawidłowy i zgodny z

Samorząd terytorialny na świecie (cz.3). Szwajcaria

Kategoria: Aktualności

Opublikowano: piątek, 11, marzec 2016 19:06

Sylwia Cyrankiewicz-Gortyńska

Odśloni: 7955

---

prawem przebieg obrad oraz posiada kompetencje orzekania o zgodności z prawem zgłaszanych wniosków.

Rada gminy jest organem wykonawczym. Jej kadencja w zależności od miejscowych uregulowań prawnych wynosi 2 lub 4 lata. Pracom rady przewodniczy prezydent gminy, który jednocześnie jest przewodniczącym zgromadzenia ogółu obywateli gminy.

Do typowych zadań realizowanych przez gminy należy: prowadzenie rejestrów stanu cywilnego, prowadzenie księgi gruntowej, kontrola zameldowań mieszkańców i rejestr wyborczy. Gminy mogą wykonywać także zadania przekazane.

Jeśli chodzi o finanse, to gminy otrzymują środki zewnętrzne, czyli subwencje i dotacje, które mogą pochodzić z budżetu centralnego lub kantonu (w Szwajcarii rozbudowany jest system wyrównania finansowego pomiędzy gminami). Mają ponadto źródła własne: podatki lokalne, podatek dochodowy i podatek od majątku pobierane od osób fizycznych a także podatek od zysku i kapitału od osób prawnych.

Nadzór nad gminami sprawują różne organy. Przede wszystkim jest to rząd kantonu i sąd administracyjny. Organy nadzoru mogą dokonywać wizytacji, inspekcji. Maja prawo wglądu we wszystkie dokumenty wytworzone przez gminę.

Odpowiednika powiatów w Szwajcarii nie ma.

Źródło: pl.wikipedia.org; J. Jagiełło "Samorząd terytorialny w Szwajcarii"; dr Małgorzata Walencik, "Samorząd Terytorialny Szwajcaria", Wyższa Szkoła Administracji Publicznej im. Stanisława Staszica w Białymstoku